

Aan: Algemeen Bestuur van het Meerschchap Paterswolde

Van: Dagelijks Bestuur van het Meerschchap Paterswolde

Betreft: opdrachtformulering onderzoek naar de toekomst van het Meerschchap

Aanleiding

Ter voorbereiding op de herindeling van de gemeenten Haren en Groningen is in 2019 een aantal opties voor de toekomst van de gemeenschappelijke regeling Meerschchap Paterswolde uitgezocht. Door de tijdsdruk vanuit de wet ARHI is destijds besloten om geen grote wijzigingen door te voeren: alleen het aantal leden van AB en DB werd aangepast. Er was geen tijd voor verder onderzoek naar de andere opties. Tijdens het bestuurlijk overleg tussen de gemeenten Tynaarlo en Groningen op 4 oktober jl. is afgesproken dat we de draad weer oppakken vanuit het 'vooronderzoek' uit 2019.

In dit memo stellen wij voor om de voor- en nadelen van 4 opties te verkennen. Deze opties vonden we terug in een memo uit 2019. Na goedkeuring van het AB in december 2021 kunnen we de voor- en nadelen van deze opties nader onderzoeken. Het besluit over mogelijk een vervolgonderzoek en vervolgens de implementatie van één van deze opties zal genomen worden door de nieuwe bestuurders na de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2022.

Verken eerst de voor- en nadelen van 4 opties

Ons voorstel is om 4 opties uit 2019 verder te onderzoeken. Het gaat hierbij om een verkenning van de voor- en nadelen voor de huidige uitvoeringsorganisatie van het Meerschchap, voor de ambtelijke organisatie van beide gemeenten en voor de bestuurlijke organisatie van beide gemeenten. Deze verkenning kan naar onze inschatting intern uitgevoerd worden voor betrokken ambtenaren, medewerkers van het Meerschchap en gemeentelijke juristen.

De 4 opties zijn:

1. Behoud van de huidige Gemeenschappelijke Regeling

Wij stellen voor om bij de verkenning van de voor- en nadelen van deze optie extra aandacht te besteden aan de in 2019 vastgestelde stemverhoudingen tussen de beide gemeenten. Destijds is vanwege tijdgebrek besloten om voorlopig de stemmen van de Harense AB-leden op te tellen bij de stemmen van de Groningers AB-leden, met daarbij de kanttekening dat op de en later moment hier nog eens naar gekeken moet worden. De verkenning biedt de mogelijkheid de voor- en nadelen van de huidige stemverhoudingen in kaart te brengen.

2. Meerschop omzetten naar bedrijfsvoeringsorganisatie

Deze optie is de enige mogelijkheid om de huidige regeling te wijzigen, zonder dat opheffing van het Meerschop noodzakelijk is. Een bedrijfsvoeringsorganisatie kan door de colleges van B&W ingesteld worden en heeft een ongedeeld dus enkelvoudig bestuur. Het voordeel van deze vorm is, naast een vermindering van bestuurlijke drukte, dat het Meerschop haar rechtspersoonlijkheid behoudt. Hierdoor kan zij blijven deelnemen aan het maatschappelijk verkeer, personeel aannemen en privaatrechtelijke overeenkomsten sluiten. En de bestaande overeenkomsten, ook erfpachtconstructies en aanverwant, hoeven niet herzien te worden. Uit de Wet gemeenschappelijke regelingen blijkt dat een bedrijfsvoeringsorganisatie slechts ingesteld kan worden voor ondersteunende processen en uitvoeringstaken. Beleidsmatige afwegingen mogen dus niet plaatsvinden binnen het Meerschop. Een bedrijfsvoeringsorganisatie zou in het geval van het Meerschop een optie zijn, als de raadsbevoegdheden uit de regeling worden gehaald. Dit betekent onder andere dat er geborgd moet worden dat de APV Meerschop inhoudelijk overeind blijft. Welke mogelijkheden hiervoor zijn, zullen we nader moeten onderzoeken.

3. Omzetten naar regeling zonder meer/ dienstverleningsovereenkomst

Een lichte vorm van samenwerking betreft de regeling zonder meer. Hierbij wordt een overeenkomst tussen gemeenten aangegaan ter behartiging van een of meerdere belangen. De samenwerkingsvorm komt neer op een publiekrechtelijke afspraak tussen samenwerkende bestuursorganen van gemeenten, zonder dat daarvoor een rechtsvorm is gekozen. Het is dan ook niet mogelijk om aan de regeling bevoegdheden toe te kennen. Privaatrechtelijk zouden soortgelijke overeenkomsten tussen gemeenten aangegaan kunnen worden, als daarmee het openbaar belang beter gediend wordt dan met de publiekrechtelijke vorm. Als de gemeente over wil gaan tot een privaatrechtelijke samenwerking met andere gemeenten, dan is een voorhangprocedure nodig van de gemeenteraad. Gevolg van het instellen van een regeling zonder meer is het opheffen van de huidige gemeenschappelijke regeling.

4. Opheffen van Gemeenschappelijke regeling

Opheffing is een tijdsintensief traject van soms wel enkele jaren. Bij opheffing van de gemeenschappelijke regeling zullen beide gemeenten namelijk zelf weer het beheer van hun eigen gebied moeten regelen. De eventuele grond waarvan het Meerschop nu eigenaar is, zal verdeeld moeten worden. Erfpachtakten zullen, met tussenkomst van een notaris, moeten worden aangepast. Bij opheffing van een gemeenschappelijke regeling volgt een traject voor ontbinding van de regeling en een traject voor liquidatie. De opheffing van de rechtspersoon is een gevolg van een besluit tot opheffing van de gemeenschappelijke regeling. Het traject voor opheffing van de regeling is vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling zelf en komt samengevat op het volgende neer:

- De deelnemende partijen besluiten tot opheffing van de regeling
- In geval van opheffing regelt het algemeen bestuur de financiële gevolgen van opheffing in een liquidatieplan.
- Het liquidatieplan wordt door het algemeen bestuur, de raden van de deelnemers gehoord hebbende, vastgesteld.
- Het liquidatieplan voorziet in de verplichting van de deelnemende partijen alle rechten en verplichtingen van het samenwerkingsverband over de deelnemende partijen te verdelen op een in het plan te bepalen wijze.
- Het plan voorziet ook in de gevolgen die de opheffing heeft voor het personeel.

- De organen van het samenwerkingsverband blijven, zo nodig na het tijdstip van opheffing van de regeling, in functie voor zover dit tot vereffening van het vermogen noodzakelijk is totdat de liquidatie is voltooid. Bij de vereffening wordt het liquidatieplan betrokken.

De gemeenschappelijke regeling bepaalt dat het liquidatieplan voorziet in de gevolgen die de opheffing heeft voor het personeel. De achtergrond van de bepaling in de regeling is om de gevolgen voor het personeel op te vangen als er sprake is van liquidatie zonder dat aan al het personeel de mogelijkheid wordt geboden van herplaatsing. Bijvoorbeeld als er geen nieuwe of bestaande organisatie is die de taken en het personeel overneemt. In dat geval zal het liquidatieplan ook een sociaal plan moeten bevatten om deze gevolgen op te vangen.

Vervolgonderzoek

De verkenning van de voor- en nadelen van de hierboven genoemde 4 opties kan in het voorjaar van 2022 opgeleverd worden. Afhankelijk van de uitkomsten zouden 1 of 2 opties nader onderzocht kunnen worden. Te denken valt aan het uitzoeken van:

- Incidentele kosten van implementatie;
- Structurele kosten na implementatie, in relatie tot de huidige kosten voor beide gemeenten;
- Tijdsduur voor implementatie;
- Impact op belanghebbenden in het gebied (horeca ondernemers, recreanten, eigenaren vakantiewoningen onder erfpacht);
- Impact op partners (provincies, waterschap)

Dit vervolgonderzoek vergt meer tijd en middelen. Het is nog even de vraag of een vervolgonderzoek nodig is. Wellicht dat uit de verkenning duidelijk naar voren komt wat het beste is voor de toekomst van het Meersch. Ons voorstel is dat het nieuwe DB een besluit neemt over eventueel vervolgonderzoek en een oplossing zoekt voor de daaraan verbonden kosten.

Besluitpunten

Het AB besluit om een verkenning uit te voeren naar de voor- en nadelen van de 4 in dit memo omschreven opties voor de toekomst van het Meersch.